

Riikka Shemeikka

Maahanmuuttajien koulutus- ja työpolut tarvitsevat lisää joustavuutta

Maahanmuuttajien koulutus- ja työllisyyspolut -hankkeen tavoitteena oli tuottaa tietoa maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen kehittämiseksi siten, että heidän työllisyysasteensa nousee ja yhteiskunnallinen osallisuutensa paranee.

Menetelminä olivat kirjallisuuskatsaus, rekisteritutkimus, kysely, asiantuntija-, fokusryhmä- ja tapaustutkimushaastattelut, maakunnallinen ja kansainvälinen tarkastelu, avoin arviointi sekä työpajatyöskentely. Tutkimuksen moninäkökulmaisuus ja -menetelmäisyys toteutettiin analyttisenä integraationa. Aihetta lähestyttiin monesta eri näkökulmasta ja tulokset perustuvat sekä asiantuntijoiden, maahanmuuttajien parissa työskentelevien ammattilaisten että maahan muuttaneiden henkilöiden omiin näkemyksiin.

Keskeisimmät tulokset

Maahan muuttaneiden koulutus- ja työllisyyspoluilla havaittiin useita haasteita. Esimerkiksi yksilön osaamisesta on haastavaa saada kattavaa kuvaa, eikä osaamisesta ja sen karttumisesta syntyvä tieto siirry sujuvasti koulutusasteelta toiselle. Kotoutumiskoulutus ei toteudu kaikkien asiakasryhmien kannalta tarkoituksenmukaisesti ja alueelliset erot kotoutumispalvelujen tarjonnassa ovat suuria. Etenkin sopivan vaatimustason kielenopetusta voi olla omalta alueelta vaikea löytää.

Myös asiakkaiden tarpeiden huomiointi palvelujen suunnittelussa kaipaa vahvistusta. Ammattilaisten maahanmuuttotyöhön liittyvä osaaminen vaihtelee organisaatioissa, eivätkä TE-palvelut aina pysty riittävästi tukemaan maahanmuuttajia työllistymispoluilla. Lisäksi useilla työnantajilla on yhä korkea kynnys työllistää maahan muuttaneita.

Tutkimustuloksiin perustuvat suositukset

Tutkimukseen perustuvat politiikkasuositukset parantaisivat maahanmuuttajien kouluttautumista ja työllistymistä. Tutkijat suosittelivat seuraavia toimia:

- Systematisoidaan osaamisen kartoittamista ja parannetaan sen kattavuutta.
- Luodaan yhtenäinen tietojärjestelmä, joka palvelee toimijoiden välistä tiedonvaihtoa.

- Lisätään kotoutumiskoulutuksen joustavuutta, jotta se soveltuu paremmin erilaisiin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin.
- Otetaan eri asiakasryhmien tarpeet palvelujen kehittämisessä tietoisemmin huomioon ja parannetaan toimijoiden kokonaiskuvaa palveluista.
- Ylläpidetään palvelutarjonnan ja -kysynnän alueellista tilannekuvaa ja alueellisia yhteistyöfoorumeita.
- Parannetaan asiakaspalautteen hyödyntämistä sekä vahvistetaan asiakkaiden toimijuutta palvelujen käyttäjinä ja kehittäjinä.
- Järjestellään TE-palveluita siten, että ne palvelevat tehokkaammin maahan muuttaneita.
- Kannustetaan ja tuetaan työnantajia maahan muuttaneiden työllistämässä.

Tutkimuksen toteuttivat Kuntoutussäätiö, Demos Helsinki, Helsingin yliopisto, Oxford Research ja Siirtolaisuusinstituutti. Tutkimus toteutettiin osana valtioneuvoston vuoden 2019 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa ja sen tulokset julkaistiin vuonna 2021.

Lisätietoja

Johtaja, dos. Riikka Shemeikka, Kuntoutussäätiö

Tutustu koko raporttiin ja yksityiskohtaisempiin suosituksiin tästä linkistä <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-358-6>.

Lähteet

Shemeikka, Riikka, Kaisa Schmidt-Thomé, Jaakko Harkko, Juho-Matti, Paavola, Mika Raunio, Leena Alanko, Anna Björk, Pekka Kettunen, Anne Kouvonen, Sari Pitkänen, Farid Ramadan, Sirkku Varjonen, Mirikka Vuorento. 2021. Maahan muuttaneiden koulutus- ja työllisyyspolut. *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:29*. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. 183 s.

Kaikki Tutkittua tietoa -tiivistelmät